

Duurzaam

Klussen in de tuin

Milieucommunicatie Holland Rijnland

- *plantenhaag of schutting*
- *aanleggen van bestrating*
- *kiezen voor een vijver*
- *duurzaam en verduurzaamd hout*
- *tuinhuisjes en bergingsruimte*
- *voorkomen van onkruid*
- *veel praktische tips waarmee u direct uw voordeel kunt doen*

Bij verduurzaamd hout met KOMO-keur is gegarandeerd dat het impregneerbedrijf zich houdt aan de wettelijke regels en milieunormen inzake het productieproces en de gebruikte impregneermiddelen. Kijk op www.komokeur.nl

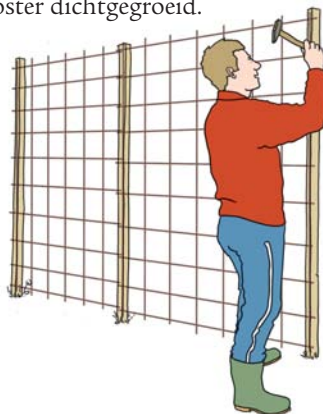
Het Forest Stewardship Council (FSC) verleent haar keurmerk aan hout dat uit verantwoord beheerde bossen komt. Hiervoor gelden strenge richtlijnen. Ook transport, verwerking en handel worden gecontroleerd om te voorkomen dat het hout wordt vermengd met ander hout. Kijk op www.fscnl.org

Erfafscheiding

Met een erfafscheiding schermt u uw tuin enigszins af van de buitenwereld.

Hiervoor heeft u de volgende mogelijkheden:

- Een haag. De meest milieuvriendelijke keus voor een haag is een struiksoort, zoals liguster, haagbeuk of hulst, of een combinatie van soorten.
- Een rooster van betongaas met klimplanten. Plaats de roosters tussen palen en zet er snelgroeïende planten tegenaan, bijvoorbeeld klimop. Binnen twee jaar is het rooster dichtgroeïd.

- Een schutting van bamboe-, wilgentenen-, riet- of heideschermen. De schermen voor zo'n schutting worden niet geïmpregneerd en gaan zo'n 10 jaar mee.
- Een hardhouten schutting. De meeste hardhoutsoorten zijn bestand tegen rot. Kies wel hout met FSC-keurmerk en/of Keurhout-duurzaam-logo. Een goede keuze is ook Europees hardhout, bijvoorbeeld kastanje of robinia. Kastanje en robinia zijn echter niet in brede planken te krijgen.
- Een schutting van naaldhout. Naaldhout voor buiten moet worden beschermd. Schilder het zelf of gebruik geïmpregneerd hout. Let bij geïmpregneerd hout op het KOMO-keur.

Uit milieuoogpunt is een afscheiding met planten de beste keus. Planten leveren voedsel en schuilplaatsen voor vogels en insecten. Wilt u een schutting? Dan is een exemplaar van bamboe, wilgentenen, riet of heide minder milieubelastend dan een houten schutting.

Houtsoort kiezen

Bij gebruik buitenshuis staat hout bloot aan allerlei weersinvloeden. Als het ook nog in contact komt met de bodem, wordt het nog sneller aangetast. Kies voor dergelijke omstandigheden hout met de juiste eigenschappen, bijvoorbeeld:

- Hout met een relatief hoge duurzaamheid (klasse 1 of 2).
- Hout met een lagere duurzaamheid dat is (KOMO)-verduurzaamd of thermisch gemodificeerd.
- Als het hout niet in contact komt met de bodem: neem dan hout met een lagere duurzaamheid, bijvoorbeeld lariks, dat u regelmatig verft of beist.

Duurzaamheidsklasse

De term 'duurzaamheidsklasse' geeft de hardheid van hout aan. De duurzaamheidsklassen lopen van 1 t/m 5 en geven aan hoe lang het hout onbeschermd goed blijft bij gebruik buitenshuis. Hout met duurzaamheidsklasse 1 blijft buiten zonder bescherming ruim 25 jaar goed, met bescherming nog veel langer. Hout met duurzaamheidsklasse 5 zal volledig onbeschermd hooguit vijf jaar standhouden.

Verduurzaamd hout

Hout dat u buiten gebruikt, staat bloot aan weersinvloeden, schimmels en insecten. Zachthout is hier niet tegen bestand, en daarom moet het worden beschermd. Dit kan door het hout te impregneren met verduurzamingsmiddelen. Geïmpregneerd hout wordt verkocht als 'verduurzaamd hout' en is te herkennen aan de blauw-groene kleur.

Thermisch gemodificeerd hout

Als hout onder druk wordt verhit, kan het beter tegen vocht en is het dus minder gevoelig voor houtrot. Dit proces heet thermische modificatie. Zachtere houtsoorten als vuren en populierenhout kunnen hierdoor dezelfde eigenschappen krijgen als hardere houtsoorten, en buiten net zo lang meegaan.

ANTI-ROT

Niet-geïmpregneerde grenen palen gaan rotten als ze in de bodem worden gezet. U kunt dit voorkomen door ze op metalen of betonnen paalhouders te zetten.

THERMISCH GEMODIFICEERD HOUT

Thermisch gemodificeerd hout heeft vaak het FSC-keurmerk. Er zijn thermisch gemodificeerde planken voor geveltimmerwerk, schuttingen, en tuinhuisjes, en gegroefde vlonderdelen.

Heeft u bij het lezen van deze kluswijzer vragen, of wilt u meer informatie? Bel de Milieu Centraal Informatielijn 0900-1719 (€0,15 per minuut) of surf naar www.milieucentraal.nl

TIP

Tweedehands tegels en klinkers zijn goedkoop en milieuvriendelijk. Kijk eens bij advertenties in plaatselijke bladen of onder 'Sloopwerken en bouwmaterialen' in de Gouden Gids. Of kijk op www.kringloopbouwmaterialen.nl

Bestrating

De aanleg van een tuin begint meestal met de bestrating. Als de tuin voor meer dan eenderde uit stenen en tegels bestaat, hebben planten in de zomer moeite om aan voldoende water te komen. Bestraat daarom een niet al te groot oppervlak. Dit scheelt ook in onderhoud: u hoeft minder onkruid, mos en algen te verwijderen.

Gesloten bestrating

Bij een gesloten bestrating heeft u de keus uit grind- en betontegels en klinkers van gebakken klei. Een goede keus zijn tegels en straatstenen van gerecycled materiaal. Ze worden deels van puin gemaakt. Dit spaart het gebruik van grondstoffen en levert dus winst op voor natuur, milieu en landschap. Ze zijn herkenbaar aan het Milieukeur.

Halfopen bestrating

Voor een halfopen bestrating legt u de tegels wat uit elkaar, zodat er planten tussen kunnen groeien. Waterdoorlatende tegels zijn ook een mogelijkheid. In deze tegels zitten openingen. Ook vlonders laten licht en water door. Geschikte vlondermaterialen zijn de Europese houtsoorten (tamme kastanje, robinia en eiken) en polyester of gerecycled kunststof. Er zijn ook rubberen vlonders van gerecycled materiaal met Milieukeur.

Open verharding

Houtsnippers en gemalen boomschors zijn goede materialen voor een open verharding. Schors verteert minder snel en onderdrukt onkruid. Met schelpen of grind kunt u zowel het terras als de paden bedekken. Schelpenwinning heeft het nadeel dat het zee-ecosysteem kan worden aangetast. Grindwinning heeft grote gevolgen voor het landschap.

Voor de waterhuishouding in de tuin is een (half)open bodembedekking het meest geschikt. Uit milieuoogpunt is boomschors de beste keus, gevolgd door houtsnippers en schelpen. Voor bestrating zijn tegels en straatstenen met Milieukeur het meest milieuvriendelijk.

Vijver

De milieubelasting van een vijver is afhankelijk van het toegepaste bodemmateriaal, de kwaliteit van het water, de toevoeging van chemische stoffen en de aanwezigheid van energieverbruikende pompen en fontein.

Vijverbodem

Mogelijke materialen voor een vijverbodem:

- Natuurlijke materialen, zoals klei of leem zijn het meest milieuvriendelijk, maar een bodem van deze materialen is gevoelig voor aantasting door vissen, planten en vorst.
- Beton heeft een heel lange levensduur, en is daarom een goede keus.
- Er zijn speciale vijverfolies van EPDM, PE (polyethyleen) en PVC (polyvinylchloride). EPDM-folie heeft de langste levensduur: deze gaat zeker 20 tot 30 jaar mee, en is daarom de beste keus. Folies zijn relatief goedkoop en gemakkelijk in gebruik.
- Voorgevormde bakken zijn gemaakt van PE of van polyester met glasvezel. Ze zijn eenvoudig te verplaatsen, zodat u ze kunt hergebruiken als de tuin opnieuw moet worden ingericht.

TIP

Leg anti-worteldoek onder gesloten bestrating. Of leg de tegels op schoon zand zo dicht mogelijk tegen elkaar. Zo voorkomt u onkruid tussen de stenen.

MILIEUKEUR

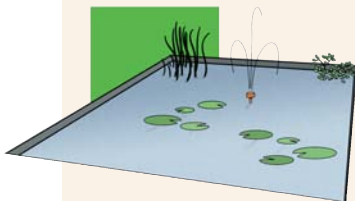

Kies waar mogelijk voor producten met Milieukeur. Deze zijn relatief minder belastend voor het milieu. Kijk op www.milieukeur.nl

TIP

Een nieuwe vijver is altijd troebel. Gebruik geen chemische middelen, maar laat de vijver een tijdje met rust. Het water wordt dan vanzelf helder.

GEEN VERDUURZAAMD HOUT

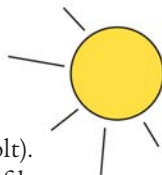
Hout dat chemisch is verduurzaamd, is niet geschikt voor een constructie in water, omdat de schadelijke stoffen erin nadelig kunnen zijn voor gevoelige waterorganismen.

Fonteinen en filters

Om fonteinen en filters te laten werken is er een pomp nodig.

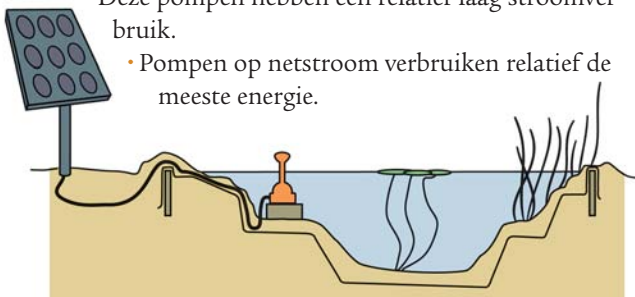
Hierin heeft u de volgende keus:

- Pompen op zonne-energie. Ze gebruiken geen netstroom, maar werken alleen bij helder weer.
- Pompen met transformator (24 volt).

Deze pompen hebben een relatief laag stroomverbruik.

- Pompen op netstroom verbruiken relatief de meeste energie.

Pompen kunnen het biologisch evenwicht in de vijver verstoren. Met name kleine diertjes worden meegezogen en overleven dit niet altijd. Als een pomp dag en nacht aanstaat, blijft er weinig klein leven over. Een goed biologisch evenwicht en niet te veel vissen voorkomen dat het water vervuult en maken een filter overbodig.

Vlonders en beschoeiing

De keus voor een vlonder en beschoeiing is mede afhankelijk van de toepassing:

- Komen ze geheel onder water of geheel boven water te staan, dan is zachthout geschikt, bijvoorbeeld vuren of grenen.
- Staan ze deels in het water, dan is Europees hardhout, gerecycled rubberachtig kunststof, beton, of tropisch hardhout met FSC-keur de beste keus. Een betonvlonder heeft een goede constructie nodig, maar heeft een lange levensduur. Kunststof, zoals polyester of gerecycled kunststof, is minder geschikt, omdat het broos wordt na 5 tot 10 jaar. Bij rubberachtig materiaal, bijvoorbeeld van hergebruikte autobanden, heeft u dit probleem niet. Er zijn rubberen tegels met Milieukeur.

Water

Vul de vijver de eerste keer met leidingwater. Dit water heeft de juiste hardheid en zuurgraad voor vijverplanten en -dieren. Regenwater is te zacht en te zuur. Voor een goede waterkwaliteit moet de vijver ten minste driekwart van de dag zon krijgen. De planten groeien dan optimaal. Algenvorming kunt u tegengaan door minstens 30 procent van het wateroppervlak te bedekken met drijfplanten. Vissen hebben dan ook een schuilplek, en het water wordt in de zomer niet te warm.

Schuur

Een schuurtje of berging in de tuin is goed te maken van tweedehands materialen. U kunt hierbij denken aan gebruikte dakpannen, deuren, kozijnen en bakstenen (in de Gouden Gids onder 'Bouwmaterialen' of op www.kringloopbouwmaterialen.nl). Kies voor de dakbedekking materialen die lang meegaan en gemakkelijk te vervangen zijn, zoals aluminium platen, dakpannen of leien. Kiest u voor een dakbedekking van asfalt, dan hebben shingles als voordeel dat u ze gemakkelijk kunt vervangen.

Tuinhuisjes

Kant-en-klare tuinhuisjes, blokhutten en bergingen zijn er in vele soorten en maten.

Ze zijn gemaakt van de volgende materialen:

- Hardhout. Dit hoeft u niet te schilderen. Kies voor Europees hardhout, zoals robinia, kastanje, en eiken. Tropisch hardhout met FSC-keurmerk kan ook.
- Geïmpregneerd hout. Ook geïmpregneerd hout heeft geen verf of beits nodig. Kies voor hout met KOMO-keur. Gemodificeerd hout, zoals Plato, kan ook.
- Naaldhout. Onbehandeld naaldhout moet regelmatig worden geverfd. Buitenbeits op waterbasis (met Milieukeur) of een High-Solidverf is hiervoor een goede keus. Voordeel is dat u het huisje iedere gewenste kleur kunt geven.

TIP

Wilt u de vijver verlichten? Dan kunt u het stroomverbruik beperken door spaarlampen of zonnecellampen te gebruiken, eventueel met tijdschakeling.

TUINHUISJES

Als u het dak iets laat oversteken, beschermt dit het hout enigszins tegen weer en wind. U kunt het beste een hellend dak kiezen. Dit hoeft over het algemeen minder snel vervangen of gerepareerd te worden dan een plat dak. Oude dakbedekking met asfalt moet u apart inleveren bij de gemeente, zodat het materiaal kan worden recycled. Informeer naar de wettelijke eisen bij uw gemeente.

ALGEMENE TIPS VOOR DUURZAAM KLUSSEN

Grijp een verbouwing aan om uw woning energiezuiniger te maken

Door goed te isoleren en gebruik te maken van energiezuinige installaties kunt u uw energieverbruik fors verlagen.

Zorg dat het resultaat van een verbouwing een lange levensduur heeft

Houd daarom bij het ontwerpen van een verbouwing rekening met het toekomstig gebruik van uw woning, bijvoorbeeld door veranderingen in de gezinssamenstelling.

Pas waterbesparende voorzieningen toe

Als oude kranen, douchekop en stortbak worden vervangen door moderne water-sparende varianten, kan het waterverbruik gemiddeld met 30 % dalen.

Vorkom verspilling van bouwmaterialen

Bereken vooraf zorgvuldig hoeveel materiaal u werkelijk nodig heeft.

Gun gebruikte bouwmaterialen een tweede leven

Door zorgvuldig te slopen kunnen materialen worden hergebruikt.

Ga zorgvuldig om met afval

Bouw- en sloopafval bestaan vaak uit diverse afvalstoffen: hout, kunststof, steen, keramiek (dakpannen, bakstenen), beton, zand, metaal en chemisch afval.

MEER KLUSWIJZERS

Colofon

Concept en samenstelling: Roodbont Wonen, Zutphen.

Teksten: Milieu Centraal.

Fotografie: Heijdens Karwei, Amsterdam.

Illustraties: www.flip.nl.

Vormgeving: Abel Communicatie, Doetinchem.

Roodbont Uitgeverij, Postbus 4103, 7200 BC Zutphen.

Telefoon: (0575) 54 56 88. Telefax: (0575) 54 69 90.

E-mail: info@roodbont.nl. Internet: www.roodbont.nl

Deze Kluswijzer is gemaakt in samenwerking met de Milieudienst West-Holland.

Milieudienst
West-Holland

milieu centraal
WWW.MILIEUCENTRAAL.NL

(c) Roodbont Wonen, 2007
www.roodbont.nl

Milieucommunicatie Holland Rijnland

Deze kluswijzer wordt u aangeboden door Milieucommunicatie Holland Rijnland, een samenwerking tussen de gemeenten Alkemade, Hillegom, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnwoude, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude en de Milieudienst West-Holland.

Meer informatie?

Voor meer informatie en bestellingen kunt u contact opnemen met de Milieudienst West-Holland via (071) 408 36 00 of info@mdwh.nl.